

Брюксел, 27.5.2020 г.
COM(2020) 456 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПРАЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И
СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

Часът на Европа: възстановяване и подготовка за следващото поколение

{SWD(2020) 98 final}

Часът на Европа: възстановяване и подготовка за следващото поколение

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Коронавирусът разклати из основи Европа и света, поставяйки на изпитание нашите здравни и социални системи, нашите общества и икономики и нашия начин на живот и съвместна работа. Някои хора загубиха свои близки и работните си места, като същевременно плановете за бъдещето се оказаха обгърнати в несигурност. Европа се изправи пред предизвикателство, свързано с общественото здраве, което бързо се превърна в най-драстичната икономическа криза в нейната история. Неизличимият белег, който вирусът ще остави върху нашите отношения, политика и геополитика, вече е видим. В трудни времена като тези обаче много често се крият възможности. Сега е моментът нашият Европейски съюз да се изправи отново на крака и да постигнем напредък заедно с цел **възстановяване на щетите, причинени от кризата, и подготовка на по-добро бъдеще за следващото поколение.**

В наш общ интерес е да подкрепим най-силно засегнатите, да укрепим единния пазар и да инвестираме в общите ни европейски приоритети. В нашия Съюз всяко евро, инвестирано в една държава, е евро, инвестирано в полза на всички. Колективното и съгласувано възстановяване, ускоряващо двойния зелен и цифров преход, само ще укрепят конкурентоспособността, устойчивостта и позицията на Европа като фактор от световно значение. Ето защо **солидарността, сближаването и конвергенцията трябва да послужат за двигател на възстановяването на Европа.** Нито един човек и нито един регион не следва да бъде изоставен, както и нито една държава членка.

От началото на пандемията ЕС и неговите държави членки предприеха безпрецедентни мерки за **защита на живота и на поминъка.** ЕС подкрепи усилията на национално равнище за справяне с кризата в областта на здравеопазването и за смекчаване на последиците от удара върху икономиката. Той предостави всяко налично евро от своя бюджет за борба с вируса. Той използва пълната гъвкавост в правилата за бюджета и за държавните помощи и предложи да се създаде SURE — нов инструмент за подкрепа с цел оставане на работа.

Това беше част от **пакет за първа реакция,** чрез който незабавно може да бъде предоставена сума в размер на над половин трилион евро за подкрепа на работниците, малките предприятия и икономиките на държавите членки. Заедно с мерките, предприети от Европейската централна банка, отговорът на ЕС досега дава на държавите членки безпрецедентна мощ, за да се помогне на онези, които най-много се нуждаят от помощ. Това бяха правилните мерки, предприети в подходящия момент, но знаем, че това няма да е достатъчно за стимулиране на нашите икономики.

За да се възстанови икономиката, трябва да се възвърне доверието. Хората трябва да имат доверие по отношение на местата, където работят, пазаруват и общуват. Трябва да са сигурни и спокойни, когато става въпрос за поминъка и бъдещето им. Възстановяването ще зависи от възможността за постепенно и устойчиво вдигане на противоепидемичните мерки, от способността ни да живеем заедно с вируса и от ясното разбиране на ситуацията в цяла Европа.

Тази криза е различна от всички други, пред които сме били изправени досега. Тя е опасна и променлива по своята същност. Като много от нейните последици и разклонения ще продължат да оказват въздействие по неочакван или непредвидим начин. Това, което вече знаем, е, че необходимите действия, предприети от ЕС и неговите държави членки за предотвратяване на стотици хиляди смъртни случаи, имат своята цена. Беше засегната цяла Европа и спирането на икономическата дейност означава, че бяха застрашени работни места, доходи и жизнеспособни предприятия по начини, невиждани досега при предишни кризи.

Макар че вирусът е един и същ във всички държави членки, **въздействието и потенциалът за възстановяване изглеждат много различни.** Държавите и регионите, чиито икономики са зависими от услуги за пряко обслужване на клиенти, износ или голям брой малки предприятия, ще бъдат засегнати в много по-голяма степен от други. И въпреки че всяка държава членка подкрепя във възможно най-голяма степен своите работници и предприятия, не всички могат да направят това в еднаква степен. Това създава риск от небалансирано възстановяване, неравнопоставени условия на конкуренция и задълбочаващи се различия. И показва необходимостта и стойността на европейската реакция.

Изборът, който правим днес, ще определи бъдещето на следващото поколение. Мащабните инвестиции, необходими за стимулиране на нашите икономики, трябва да намалят тежестта върху раменете им, а не да я увеличават. Ето защо планът за възстановяване на ЕС трябва да е насочен и да изгражда **по-устойчива, по-силна и по-справедлива Европа** за следващото поколение.

Нашите предизвикателства за поколенията — зеленият и цифровият преход — са дори още по-важни, отколкото преди началото на кризата. Чрез възстановяването ще **ускорим действията в областта на двойния зелен и цифров преход.** Ще укрепим своята стратегическа автономност, като запазим ползите от една отворена икономика. Ще подкрепяме нашите партньори по света и ще застанем начело на подновена и по-активна форма на многостранни отношения, от която се нуждае светът.

За да отговори на извънредното предизвикателство и да подготви по-добро бъдеще, днес Комисията предлага нов инструмент за възстановяване, наречен **NextGenerationEU**, в рамките на преработен дългосрочен бюджет на ЕС. **Общо този европейски план за възстановяване ще предостави 1,85 трилиона евро¹,** за да се даде тласък на нашата икономика и да се гарантира напредък в Европа.

Възстановяването вероятно ще бъде дълго, но нуждите са неотложни. Бързото постигане на съгласие по тези предложения ще бъде мощно послание, утвърждаващо европейското единство, солидарност и общо усещане за посока. Възстановяването на Европа ще бъде екипно усилие на всички нас като личности, на социалните партньори, гражданското общество, бизнеса, регионите, държавите и институциите. **Това е часът на Европа и е време да се възползваме от него заедно.**

¹ Освен ако не е посочено друго, сумите са изразени на базата на постоянни цени от 2018 г.

2. АНАТОМИЯ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА КРИЗА

За да разберем какво трябва да направи Европа, за да се възстанови, трябва първо да имаме ясна представа за това, пред което сме изправени. Прогнозите или окончателните заключения на този етап от кризата са неизбежно несигурни. Въпреки това вече е ясно, че икономическите перспективи са напълно изложени на риск и че рецесията в Европа би могла да бъде с дълбоки, вредни и продължителни последици, ако не предприемем решителни действия сега.

Ограниченията, наложени за възпиране на разпространението на вируса, забавиха икономическия живот — в някои случаи доведоха до спирането му. Бяха нарушени веригите на доставки и производствените линии, а търговията със стоки и услуги беше прекъсната. Разходите на домакинствата и частните инвестиции се сринаха на исторически нива. Икономиката на Европа и повечето от нейните промишлени екосистеми функционираха само при много малка част от капацитета си.

Взети заедно, тези фактори се очаква да доведат до рязко свиване на икономиката на ЕС. Цифрите са категорични и размерът на щетите е безпрецедентен. Прогнозите сочат, че брутният вътрешен продукт (БВП) на ЕС е намалал с около 15 % през второто тримесечие на 2020 г. в сравнение със същия период на миналата година. **Като цяло се очаква икономиката на ЕС да намалее с повече от 7 % през 2020 г.** Най-лошият сценарий, свързан с втора вълна и с удължаване на срока на ограничителните мерки, обаче би могъл да доведе до спад в размер на 16 % от БВП през тази година.

Въпреки че се очаква икономиката да започне да расте през 2021 г., **първоначалното възстановяване ще бъде частично и последиците от това ще бъдат усетени от хората и предприятията.** Доходите на много хора вероятно ще намалют, а работните им места ще бъдат застрашени. Очаква се безработицата в ЕС да се увеличи до 9 %, което ще засегне по непропорционално тежък начин младите хора и нискоквалифицираните с временна заетост работници, живеещи в по-бедни домакинства. Вероятно бедността и неравенствата ще нараснат, което подчертава значението на социалното и приобщаващо възстановяване. Ликвидността и достъпът до финансиране ще продължат да бъдат предизвикателство за предприятията, и по-специално за по-малките предприятия. Рискът от неплатежоспособност ще трябва да бъде смекчен, за да се избегнат по-тежки вторични ефекти.

Икономическото въздействие на кризата ще се различава значително между различните части на икономиката. Най-силно засегнати са предприятията, предоставящи услуги за пряко обслужване на клиенти и разчитащи на оживени места на работа и на наличие на клиенти. Първите оценки на Комисията показват, че през второто тримесечие на 2020 г. в туризма, социалната икономика и културните и творческите екосистеми може да се наблюдава спад от над 70 %. Текстилната, автомобилната и енергийната промишленост и секторът на енергията от възобновяеми източници също ще бъдат сериозно засегнати. Екосистемите с по-голямо доверие на потребителите, като производство, търговия на дребно или здравеопазване, вероятно ще се възстановят по-бързо, докато други може да изпитат последиците от удара върху икономиката по-късно.

Въздействието и потенциалът за възстановяване зависят също така от демографската или икономическата структура на всяка държава, като например страните с голям брой малки и средни предприятия (МСП) са по-силно засегнати. Това зависи и от тяхната способност и капацитет за поемане и реагиране на шока, по-специално с помощта на държавни помощи. Това оказва значително неблагоприятно въздействие върху единния пазар и увеличава различията и неравенствата между държавите членки. Това е отразено във факта, че рецесията ще бъде близо до 10 % за някои държави в сравнение със средно между 6 — -7,5 % за други.

Тази ситуация, представена по-подробно в придружаващата оценка на нуждите², показва необходимостта от мащабни инвестиции и финансиране. На този етап от кризата определянето на окончателния размер на нуждите от инвестиции не е точна наука. В оценката на нуждите обаче се прогнозира, че през 2021 и 2022 г. ще бъдат необходими допълнителни публични и частни инвестиции в размер най-малко 1,5 трилиона евро, за да може Европа да започне да се възстановява трайно.

3. ИНВЕСТИРАНЕ В СЛЕДВАЩОТО ПОКОЛЕНИЕ

Оценката на нуждите показва необходимостта от големи като мащаб и скорост инвестиции, включително значителни публични и частни инвестиции на национално равнище. **Ако отделните държави членки бъдат оставени да решават сами, възстановяването вероятно ще бъде непълно, неравномерно и несправедливо.** Това е много реален риск в други части на света. Но в нашия Съюз, където хората, предприятията и икономиките зависят едни от други, Европа е в уникално положение, което ѝ позволява да инвестира в трайно възстановяване и бъдеще. Тази инвестиция ще бъде **общо благо за нашето общо бъдеще** и ще покаже действителната и осезаема стойност на принадлежността към Съюза.

Предназначен за целите на сближаването, конвергенцията и солидарността, бюджетът на ЕС е готов да бъде инструмент. Той е изпитан, прозрачен и се ползва с доверието на всички. Бюджетът се стреми да инвестира в съвместно договорени програми и приоритети и да гарантира, че тези, които се нуждаят от повече подкрепа, получават необходимите им инвестиции, за да наваксат.

Ето защо днес Комисията предлага **нов инструмент за възстановяване в размер на 750 милиарда евро, наречен NextGenerationEU**, който се вписва в рамките на силен и модерен дългосрочен бюджет на ЕС. Това е историческо и еднократно предложение, което отразява мащаба и размера на предизвикателството, пред което сме изправени. Пълната разбивка на начина, по който той ще функционира, е посочена в придружаващото съобщение³, както и в приетите днес правни текстове. Основните характеристики са, както следва:

² SWD(2020) 98

³ COM(2020) 442

Набиране на средства

Средствата за инструмента NextGenerationEU ще бъдат набрани чрез временно увеличение на тавана за собствените ресурси на 2 % от БНД на ЕС. Това ще позволи на Комисията да използва своя много силен кредитен рейтинг, за да получи заеми в размер на 750 милиарда евро на финансовите пазари за NextGenerationEU.

Средствата, които ще бъдат набрани, ще трябва да бъдат изплатени чрез бъдещи бюджети на ЕС — не преди 2028 г. и не след 2058 г. За да помогне за това по справедлив и споделен начин, **Комисията ще предложи редица нови собствени ресурси**. Те ще включват нов собствен ресурс въз основа на схемата за търговия с емисии, нов данък върху цифровите технологии и собствен ресурс, основан на дейността на големите предприятия. Това може да включва и нов данък върху цифровите технологии въз основа на работата, извършена от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). Комисията активно подкрепя обсъжданията, водени от ОИСР и G-20, и е готова да предприеме действия, ако не бъде постигнато глобално споразумение. Те ще допълват предложенията на Комисията за собствени ресурси въз основа на опростен данък върху добавената стойност и нерещиклираните пластмаси.

Освен инструментът NextGenerationEU Комисията предлага **обновен бюджет на ЕС в размер на 1 100 милиарда евро за периода между 2021—2027 г.**

Инвестиране на парите

Всички средства, набрани по линия на инструмента NextGenerationEU и на новия бюджет на ЕС, ще бъдат предоставяни чрез програми на ЕС. Това означава, че всяко евро от инвестициите ще бъде на разположение, за да може Европа да се изправи на крака, да се ускори двойният зелен и цифров преход и да се изгради по-справедливо и устойчиво общество. Това означава също така, **че е налице пълна и демократична отчетност** пред Европейския парламент и Съвета. Парите от NextGenerationEU ще бъдат инвестирани в три стълба чрез 500 милиарда евро под формата на безвъзмездни средства и 250 милиарда евро под формата на заеми за държавите членки.

Първият стълб е **подкрепа за държавите членки за инвестиции и реформи** за справяне с кризата:

- ✓ **Нов инструмент за възстановяване и устойчивост** с бюджет 560 милиарда евро — разпределен под формата на безвъзмездни средства и заеми. Това ще помогне на държавите членки да предприемат инвестиции и реформи, които са от съществено значение за устойчиво възстановяване. Държавите членки ще разработят свои собствени национални планове за възстановяване въз основа на приоритетите за инвестиции и реформи, набелязани като част от европейския семестър, в съответствие с националните планове в областта на климата и енергетиката, плановете за справедлив преход и споразуменията за партньорство и оперативните програми по линия на фондовете на ЕС.

- ✓ Нова инициатива **REACT-ЕС** с бюджет от 55 милиарда евро ще предостави допълнителни средства за подкрепа за сближаване на държавите членки. Тази сума ще бъде набавена от 2020 г. и ще бъде разпределена в съответствие с нов коефициент на разпределение, като се вземе предвид въздействието на кризата. С него ще се гарантира, че няма прекъсване на финансирането за ключови мерки за възстановяване след кризи и подкрепа за най-нуждаещите се лица. Тази инициатива ще подкрепя работниците и МСП, системите на здравеопазване и зеления и цифровия преход и ще бъде на разположение в различните сектори — от туризма до културата.
- ✓ В подкрепа на зеления преход Комисията предлага да се осигури допълнително финансиране за Фонда за справедлив преход и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Програмите по политиката на сближаване също ще бъдат укрепени през следващия бюджетен период на ЕС, за да се даде възможност за по-голяма гъвкавост.

Предназначението на втория стълб е да се даде тласък на икономиката на ЕС чрез стимулиране на частните инвестиции.

- ✓ С нов инструмент за подкрепа на платежоспособността ще бъдат мобилизирани частни ресурси за предоставяне на спешна подкрепа на иначе стабилни предприятия. Инвестициите ще бъдат насочени към предприятията в най-засегнатите сектори, региони и държави. Това ще спомогне за изравняване на условията на равнопоставеност за онези държави членки, които не са в състояние да оказват подкрепа чрез държавни помощи. Той може да започне да функционира от 2020 г. нататък и ще разполага с бюджет от 31 милиарда евро, като целта е да се отключат над 300 милиарда евро под формата на подкрепа за платежоспособността. Ще бъдат разработени насоки, които да помогнат за привеждане на инвестициите в съответствие с приоритетите на ЕС.
- ✓ Комисията предлага да се модернизира **InvestEU** — водещата инвестиционна програма на ЕС — с увеличение от повече от два пъти на нейния капацитет.
- ✓ В допълнение към горепосоченото, в рамките на **InvestEU** ще бъде създаден инструмент за стратегически инвестиции. Тя ще може да отключи инвестиции в размер на 150 милиарда евро, благодарение на добавената в нея сума в размер на 15 милиарда евро по линия на NextGenerationEU. По този начин ще се инвестира в нашата устойчивост и стратегическа автономност по отношение на ключови технологии и на веригите за създаване на стойност.

Третият стълб е посветен на извличането на поуки от кризата:

- ✓ Комисията предлага да се създаде нова самостоятелна програма в областта на здравеопазването **EU4Health** с бюджет от 9,4 милиарда евро. Тя ще инвестира в предотвратяването, готовността при кризи, снабдяването с жизненоважни лекарства и оборудване, както и с подобряването на дългосрочните здравни резултати. Редица други ключови програми ще

бъдат укрепени, за да се извлекат поуки от кризата, а именно rescEU и „Хоризонт Европа“.

- ✓ За да се **подпомогнат по-добре нашите глобални партньори**, ще бъдат укрепени както Инструментът за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество, така и Инструментът за хуманитарна помощ.

В допълнение към трите стълба на разходите чрез Инструмента за възстановяване Комисията предлага също така да се укрепят редица други програми в бюджета на ЕС в сравнение с това, което бе обсъдено от Европейския съвет през февруари. Те включват Общата селскостопанска политика, Европейския фонд за морско дело и рибарство, програмата за единния пазар и програмите, подкрепящи сътрудничеството в областта на данъчното облагане и митниците, Механизма за свързване на Европа, „Еразъм +“, програмата „Творческа Европа“, програмата „Цифрова Европа“, Европейския фонд за отбрана, фонд „Вътрешна сигурност“, фонд „Убежище и миграция“, Фонда за интегрирано управление на границите и предприсъединителната помощ.

4. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ПОДГОТОВКА ЗА СЛЕДВАЩОТО ПОКОЛЕНИЕ: ОСНОВНИТЕ ПРИНЦИПИ НА ПОЛИТИКАТА

Тази опасна и променлива криза е най-вече и преди всичко човешка трагедия. Освен продължаващите усилия за справяне със здравното измерение на кризата, ЕС трябва да даде приоритет на нейното социално измерение, по-специално като прилага европейския стълб на социалната права. Трябва да инвестираме в опазването и създаването на работни места и в насърчаването на нашата конкурентоспособност чрез изграждането на по-справедлива, по-екологична и по-цифровизирана Европа. Трябва да възстановим краткосрочните щети от кризата по начин, който да инвестира и в нашето дългосрочно бъдеще. За да постигне това, понастоящем ЕС трябва да покаже ясно чрез своите политики целта и сигурността на посоката.

4.1. Европейският зелен пакт: стратегията на ЕС за растеж

Европейският зелен пакт е новата стратегия за растеж на Европа. За да се гарантира, че ще използваме пълния ѝ потенциал, от решаващо значение е инструментът NextGenerationEU да може да задвижи нашата устойчива конкурентоспособност. **Публичните инвестиции във възстановяването следва да са съобразени със „зелената клетва“ за непричиняване на вреди.** Тези инвестиции следва да се ръководят от приоритетите, определени в рамките на европейския семестър, националните планове в областта на енергетиката и изменението на климата и плановете за справедлив преход. Инвестиционните насоки за новия **инструмент за подкрепа на платежоспособността** също ще отразят необходимостта от даване на приоритет на „зелените“ инвестиции. Това ще бъде подкрепено със сума в размер на 25 % от бюджета на ЕС, изразходвана за инвестиции в областта на климата, и допълнително финансиране за „Хоризонт Европа“, което отразява решаващата роля на научните изследвания и иновациите

за преминаването към чиста, кръгова, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика.

За да се подпомогне отключването на необходимите частни инвестиции, от съществено значение е да има дългосрочна сигурност и предвидимост. Това подчертава значението на Закона за изменението на климата и предстоящите предложения за **по-амбициозни цели за намаляване на емисиите до 2030 г.** **Таксономията на ЕС за устойчиво финансиране** ще ръководи инвестициите за възстановяването на Европа, за да се гарантира, че те са в съответствие с нашите дългосрочни амбиции. Това ще бъде подкрепено с **обновена стратегия за финансиране за устойчиво развитие** по-късно тази година. За да се гарантира, че екологичните и социалните интереси са изцяло включени в бизнес стратегиите, през 2021 г. Комисията ще представи нова инициатива за **устойчиво корпоративно управление**.

Тези инвестиции следва да помогнат за **превръщането на европейския зелен курс в двигател, създаващ работни места**. Изпълнението на съществуващите цели в областта на климата и енергетиката за периода до 2030 г. може да добави 1 % от БВП и да създаде почти 1 милиона нови „зелени“ работни места. Инвестирането в **по-кръгова икономика** има потенциала да създаде поне 700 000 нови работни места до 2030 г. и да помогне на ЕС да намали зависимостта си от външни доставчици, както и да повиши устойчивостта към глобални проблеми, свързани с доставките.

Освен че осигурява дългосрочна сигурност, екологосъобразното възстановяване трябва също така да спомогне за бързото възстановяване на европейската икономика на местно равнище. Предстоящата **„вълна за обновяване“** ще се съсредоточи върху създаването на работни места в секторите на строителството, санирането и други трудоемки отрасли. Чрез регулаторна и финансова подкрепа, като например **удвоен размер на компонента за устойчива инфраструктура в InvestEU**, целта ще бъде най-малко удвояване на годишния процент на саниране на съществуващия сграден фонд. За тази цел държавите членки ще могат също така да използват средства от Инструмента за възстановяване и устойчивост в съответствие с определените приоритети в рамките на европейския семестър или националните планове в областта на енергетиката и климата. Това ще помогне да се намалят разходите за потребление на енергия, да се осигурят по-здравословни условия на живот и да се намали енергийната бедност.

В същия дух Комисията ще се съсредоточи и върху **мобилизирането на инвестициите в чисти технологии и вериги за създаване на стойност**, по-специално чрез допълнителното финансиране за „Хоризонт Европа“. Новият инструмент за стратегически инвестиции ще инвестира в технологии от ключово значение за прехода към чиста енергия, като например технологии за възобновяема енергия и съхранение на енергия, чист водород, батерии, улавяне и съхранение на въглероден диоксид и устойчива енергийна инфраструктура. Работата на Европейския алианс за акумулаторните батерии ще бъде ускорена, а **новата стратегия и алианс за чисти водород** ще насочват и координират бързото разрастване на производството и използването на чист водород в Европа. Комисията ще направи също така предложения за насърчаване на използването на

енергия от възобновяеми източници в морето и за по-добро интегриране на енергийната система.

С прекъсването на транспортните и логистични маршрути на всички видове транспорт, което засегна нашите вериги за създаване на стойност и икономиките, кризата показва също така решаващата роля, която играе транспортът. За да се подпомогне създаването на повече работни места, ще се постави акцент и върху ускоряването на производството и внедряването на **устойчивите превозни средства и плавателни съдове**, както и на **алтернативните горива**. Механизмът за свързване на Европа, InvestEU и други фондове ще подкрепят финансирането на инсталирането на **един милион зарядни станции**, на обновяването на автопарка на градовете и дружествата с чисти превозни средства и на изграждането на чиста транспортна инфраструктура, както и ще създадат възможност за преминаване към чиста градска мобилност. Публичните инвестиции, които ще дадат тласък на възстановяването на транспортния сектор, следва да са свързани с ангажимент от страна на промишлеността да инвестира в по-чисти и по-устойчиви видове транспорт.

Опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и природните екосистеми е от ключово значение за повишаването на нашата устойчивост и предотвратяването на появата и разпространението на бъдещи епидемии. Това удвоява значението на наскоро приетата **Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.** и на предстоящата стратегия на ЕС за горите. По линия на InvestEU нова инициатива за природен капитал и кръгова икономика ще мобилизира най-малко 10 милиарда евро през следващите 10 години.

Общата селскостопанска политика и стратегията „От фермата до трапезата“ **ще подкрепят процъфтяването на нашите земеделски стопани и селскостопанския сектор** и ще продължат да ни осигуряват достъпните, питателни, безопасни и устойчиви храни, от които се нуждаем, като същевременно укрепват нашите вериги на доставки и действат по проблемите, излезли наяве по време на кризата. Като се има предвид жизненоважната роля на земеделските стопани и селските райони по отношение на екологичния преход, Комисията предлага днес да се увеличи бюджетът за **Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони** с 15 милиарда евро.

Много хора, региони и отрасли, които са най-силно засегнати от кризата, ще трябва също да извършат по-голяма промяна от останалите. Ето защо днес Комисията предлага днес да се укрепи **Фонда за справедлив преход** допълнително с 32,5 милиарда евро. Това финансиране ще бъде използвано за смекчаване на социално-икономическите последици от прехода, за подкрепа на преквалификацирането, за подпомагане на МСП при създаването на нови икономически възможности и за инвестиране в прехода към чиста енергия. Комисията също така прави предложения за създаването на нов механизъм за отпускане на заеми в публичния сектор, който представлява третият стълб на Механизма за справедлив преход. Той ще бъде подкрепен с 1,5 милиарда евро от бюджета на ЕС и с 10 милиарда евро под формата на заеми от Европейската инвестиционна банка.

4.2 По-задълбочен и по-цифровизиран единен пазар

Пандемията и последиците от нея за живота и икономиката ни направиха да изпъкне значението на цифровизацията във всички области на икономиката и обществото на ЕС. Новите технологии поддържаха дейността на нашите предприятия и обществени услуги и гарантираха протичането без прекъсвания на търговията. Те ни помогнаха да останем свързани, да работим от разстояние и да подкрепим ученето на нашите деца.

В дългосрочен план това вероятно ще доведе до постоянни и структурни промени в обществения и икономическия живот: повече дистанционна работа, електронно обучение, електронна търговия, електронно управление. Това изтъква потенциала за създаване на всеобщо призната електронна идентификация (e-ID) — **публична електронна идентификация**, така че да се даде възможност за лесен, надежден и сигурен достъп до трансгранични цифрови публични услуги.

Четири елемента ще бъдат от ключово значение за възстановяването в областта на цифровите технологии, което ще допринесе за стимулиране на конкурентоспособността на иновациите и за предоставяне на по-голям избор на потребителите.

Първо, ще трябва да **инвестираме в повече и по-добра свързаност**. Бързото разполагане на 5G ще има съответни последици за цялото цифрово общество и ще увеличи стратегическата автономност на Европа. Това ще подкрепи по-мощните усилия за изграждане на инфраструктура, която може да се справи с появяващите се и бъдещите процеси и приложения. То ще осигури също така необходимата широчина на честотната лента за здравеопазването, образованието, транспорта, логистиката и медиите, които са от съществено значение за нашата устойчивост, конкурентоспособност и икономическо възстановяване.

Второ, ще се нуждаем от **засилено промишлено и технологично присъствие** в стратегическите части на цифровата верига на доставки. Както стана ясно значението на свързаността и цифровите технологии, така ни беше припомнено и значението на сигурността на технологиите. Това потвърждава необходимостта Европа да притежава технически суверенитет в областта на технологиите, както и да запази действащи отворената търговия и потокът на иновациите.

В този дух инвестициите за възстановяване ще бъдат насочени към **стратегически капацитет и способности в областта на цифровите технологии**, включително изкуствен интелект, киберсигурност, защитени комуникации, инфраструктура за данни и компютърни услуги „в облак“, мрежи от пето и шесто поколение, суперкомпютри, квантови технологии и блок-вериги. Това ще бъде приоритет в рамките на Механизма за устойчивост и възстановяване, InvestEU и Инструмента за стратегически инвестиции. Инвестиционните насоки за новия инструмент за подкрепа на платежоспособността също ще отразят необходимостта от даване на приоритет на цифровите инвестиции. Това ще спомогне и за преодоляване на цифровото разделение в Европа, което стана още по-очевидно по време на кризата.

Трето, трябва да изградим **истинска икономика, основана на данните**, като двигател на иновациите и създаването на работни места. Данните предлагат

възможности за предприятията да разработват продукти и услуги. За да се възползваме максимално от това, се нуждаем от **общи европейски пространства за данни в ключови сектори и области**, включително в подкрепа на европейската промишленост, изпълнението на Европейския зелен пакт, здравеопазването, мобилността и публичната администрация.

С цел да се реализира това, Комисията ще представи законодателни действия в областта на **обмена и управлението на данни**, така че да се спомогне за създаването на подходящи структури за обработка на обмена на данни между държавите членки и секторите, за преодоляване на пречките пред електронната търговия и за повишаване на способността на Европа да се конкурира в глобалната икономика на 21 век. Това ще улесни създаването на общи пространства за данни и ще укрепи управлението по въпроси като преносимостта на данните или достъпа до тях. Описаното ще бъде последвано от **Акт за данните**, с който ще се определят условията за по-добър достъп и контрол на промишлените данни. Комисията ще предложи също така наборите от данни с висока стойност да бъдат предоставени на разположение за общото благо, като нарасне отвореният достъп до тях за научни изследвания, иновации и МСП.

Четвъртият елемент е необходимостта от **по-справедлива и по-лесна бизнес среда**. Продължителната изолация в домашни условия даде тласък на пазаруването по интернет и моделите за бизнес онлайн. Тази тенденция неизбежно ще се ускори през идните месеци и години, като все повече дружества преминават към цифрова стопанска дейност. Понастоящем обаче онлайн средата е доминирана от няколко големи платформи. Тяхната позиция — и по-широкият им достъп до ключови ресурси от данни — оказват въздействие върху възможността за по-малки европейски предприятия да започнат дейност, да се разрастват или да се възползват максимално от единния пазар.

Тези въпроси трябва да бъдат решени, ако Европа иска да се възползва максимално от цифровото възстановяване. В този дух една от целите на новия **законодателен акт за цифровите услуги** ще бъде да се подобри правната рамка за цифровите услуги с ясни правила за онлайн платформите. Той ще предложи по-голяма сигурност за потребителите онлайн, ще предотвратява злоупотребата с пазарна мощ от страна на платформите и ще гарантира справедлив пазар с равни възможности за по-малките предприятия.

Трябва също така да се съсредоточим върху намаляване на административната тежест и улесняване на използването от дружествата, особено на МСП, на цифрови инструменти, като например електронния подпис. Те се нуждаят от подкрепа, за да получат по-лесен достъп до данни и да намалят бюрокрацията чрез цифрови решения, например за договори. Следва да се насърчават използването на обслужване на едно гише и опростяването на електронните административни процедури.

Ще се отдава приоритет на цифровизацията на обществените поръчки, включително чрез разработването на **национални системи и платформи за електронни обществени поръчки**. Това ще бъде подкрепено от пълното прилагане на пакета от законодателни актове в областта на дружественото право с

цел улесняване на цифровизацията и мобилността на дружествата и на единния цифров портал.

През последните седмици станахме свидетели и на изключително нарастване на зловредните атаки от множество източници, които се опитват да извлекат ползи от смущенията, причинени от пандемията, поради криминални или геополитически причини. Подобряването на цифровия капацитет на правоприлагащите органи ще запази способността им да защитават ефективно гражданите. Цифровизацията на съдебните системи може да подобри достъпа до правосъдие и функционирането на бизнес средата.

Нова **стратегия за киберсигурност** ще разгледа начините за насърчаване на сътрудничеството, знанията и капацитета на равнището на ЕС. Тя също така ще помогне на Европа да укрепи своите способности и партньорства в промишлеността и ще насърчи появата на МСП в тази област. Това ще придружава прегледа на Директивата относно сигурността на мрежите и информационните системи, както и предложение за допълнителни мерки относно защитата на критичната инфраструктура. Заедно с текущата работа по киберсигурността като част от Съюза на сигурност на ЕС това ще доведе до увеличаване на капацитета в рамките на държавите членки и ще подобри цялостната киберсигурност на ЕС.

4.3. Справедливо и приобщаващо възстановяване

Тази криза е човешка трагедия. Европа трябва да направи всичко възможно, за да гарантира, че това, което започна като здравна пандемия и се превърна в извънредна икономическа ситуация, няма да се превърне в истинска социална криза. Милиони хора в ЕС загубиха работата си или са на непълно работно време, а други милиони са вероятно изложени на подобен риск, като се има предвид високата степен на несигурност.

Подкрепата за **запазването на хората на работа** и създаването на нови работни места ще бъде двигател на нашите усилия. В краткосрочен план новият инструмент за временна подкрепа за смекчаване на рисковете от безработица при извънредно положение (**SURE**) ще предостави 100 милиарда евро, за да се помогне на работниците да запазят своите доходи и да се гарантира, че предприятията няма да потънат и ще задържат персонала си. Комисията ще се оприе на това, както и на опита от новосъздадените краткосрочни схеми за работа в много държави членки, когато ще предложи постоянен инструмент в бъдеще.

Новият **инструмент за подкрепа на платежеспособността** ще помогне на дружествата да продължат дейността си, а на хората — да останат на работа. Новият общоевропейски гаранционен фонд на Европейската инвестиционна банка ще може да подкрепя МСП, в които са заети приблизително две трети от работната сила в ЕС. Най-силно засегнатите от кризата региони ще могат да получат достъп до бърза и гъвкава подкрепа по линия на новата инициатива REACT-ЕС. В средносрочен и дългосрочен план усилията за възстановяване на пълноценното функциониране на единния пазар, както и инвестициите, направени чрез NextGenerationEU, ще създадат нови работни места в цялата икономика, особено в екологичния и цифровия преход.

Всичко това отразява необходимостта възстановяването да бъде справедливо и приобщаващо. То трябва да се стреми към справяне с различията и неравенствата, които са били изкарани наяве или са изострили по време на кризата, и да насърчава териториалното сближаване. Отправна точка е **солидарността: между хората, поколенията, регионите и държавите**. Това ще трябва да бъде направено в тясно сътрудничество със социалните партньори, гражданското общество и другите заинтересовани страни. Нашият ориентир за постигането на тази цел ще остане **европейският стълб на социалните права**.

ЕС ще гарантира, че **равенството е в центъра на възстановяването**. Една благоденстваща и социална Европа зависи от всички нас, независимо от пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на увреждане, възрастта или сексуалната ориентация. Това има двойно по-голямо значение в случай на криза, която е оказала непропорционално въздействие върху редица групи в обществото.

Осигуряването на достоен живот за всички работници в ЕС ще бъде от основно значение за възстановяването. Когато са фискирани на адекватни нива, **минималните възнаграждения** помагат на уязвимите работници да изградят финансов буфер при благоприятна конюнктура и да ограничат спада на доходите в периоди на забавен растеж. Като се има предвид, че жените са свръхпредставени и с ниско заплащане на много работни места на първа линия, необходимостта от премахване на разликата в заплащането на жените и мъжете, включително чрез **задължителни мерки за прозрачност на заплащането**, придобива още по-голямо значение.

Засилената **подкрепа за младежка заетост** ще помогне на младите хора да започнат работа, обучение или образование, а силната **социална икономика** може да предложи уникални възможности, за да се помогне на най-уязвимите лица да се върнат на пазара на труда.

Вирусът е особено мъчителен за възрастните хора, които са най-силно засегнати от него и са най-изолирани в домовете си. В предстоящата работа на Комисията във връзка със застаряването на населението ще се вземат предвид опитът и поуците от кризата. На другия полюс трябва също така да смекчим въздействието на кризата върху децата. През 2021 г. Комисията ще предложи **Европейската гаранция за детето**, за да бъде сигурно, че всички деца имат достъп до основни услуги, като здравеопазване и образование.

Всички ще се възползват от възстановяването на Европа и всеки трябва да допринесе за неговото осъществяване. За да гарантира, че солидарността и справедливостта са в основата на възстановяването, Комисията ще засили **борбата срещу укриването на данъци** и други нелоялни практики. Това ще помогне на държавите членки да генерират данъчните приходи, които са необходими, за да се отговори на главните предизвикателства на настоящата криза. **Евентуален общ консолидиран корпоративен данък** би осигурил на предприятията единен набор от правила за изчисляване на основата за облагане с корпоративен данък в ЕС. Опростяването на данъците може да подобри бизнес средата и да допринесе за икономическия растеж.

Кризата постави на изпитание за нашите системи за социална закрила и са необходими инвестиции за запълване на празнотите в техния обхват, станали очевидни по време на кризата, например за самостоятелно заетите лица. Това се отнася по-специално за **работниците през платформи**, които в много случаи попадат извън приложното поле на трудовото законодателство на ЕС, и затова трябва да им се предоставят справедливи условия на труд и адекватна социална закрила.

Европа тръгва по пътя си към възстановяване, към по-екологични, цифрови и устойчиви икономика и общество и с това необходимостта от подобряване и адаптиране на уменията, знанията и компетенциите придобива още по-голямо значение. Кризата показва също така значението на цифровите умения за децата, учениците, учителите, обучаващите и за всички нас във връзка с общуването и работата. Комисията ще представи **Европейска програма за умения и План за действие в областта на цифровото образование**.

Изоляцията в домашни условия на обществото се оказва време на страх и безпокойство за жертвите на домашно насилие и малтретиране, като са налице данни за значително нарастване на случаите. ЕС ще направи всичко възможно, за да предотвратява и да се бори с основаното на пола насилие, да подкрепя и защитава жертвите на тези престъпления и да търси отговорност от извършителите за тяхното насилствено поведение. В **стратегията за правата на жертвите** ще се обърне специално внимание на специфичните нужди на жертвите на насилие, основано на пола.

5. ИЗГРАЖДАНЕ НА ПО-УСТОЙЧИВ СЪЮЗ И ЕДИНЕН ПАЗАР

Пандемията послужи за препотвърждаване на **взаимозависимостта на нашите икономики** и на значението на пълноценното функциониране на единния пазар. Държавите членки споделят ползите от единния пазар вече почти тридесет години и за някои от тях търговията в рамките на ЕС надхвърля 70 % от износа. Нашите промишлени екосистеми са все по-интегрирани и свързани помежду си. Научните изследвания, инженерството, производството, сглобяването и обслужването често се извършват в различни части на Европа и дават възможност на предприятията да бъдат по-конкурентоспособни и да се съсредоточат върху това, което правят най-добре. Именно това ще бъде необходимо за възстановяването на Европа.

Кризата също така разкъса части от нашата производствена тъкан и засегна важни вериги на доставки. Прекъсването на производството и спадът на търсенето в една държава членка ще окаже значително въздействие в други държави членки. Ако това не бъде преодоляно, то би могло да доведе до закриване на предприятия и до загуба на работни места, като в крайна сметка ще възпрепятства нашата конкурентоспособност и скоростта на възстановяване в други държави членки. **Като се имат предвид мащабът и естеството на това предизвикателство, отговорът може да бъде само европейски.**

Началото на този процес е да **се гарантира, че единният пазар функционира отново така, както трябва**. Три от четирите свободи бяха сериозно засегнати от пандемията: хора, стоки, услуги. След първоначалните проблеми решителните

действия, предприети, за да се гарантира свободното движение на стоки и продукти, помогнаха на нашите магазини за хранителни стоки да останат отворени и на много от нашите фабрики да продължат да работят. Свободното движение на хора беше от съществено значение, за да се даде възможност на сезонните и други работници да поддържат веригите за доставка.

Тези действия помогнаха да се гарантира непрекъснатост на стопанската дейност, но истинското възстановяване е равнозначно на пълното възстановяване на всичките четири свободи. Трябва да продължим да опростяваме правилата на вътрешния пазар и да гарантираме, че те се изпълняват и прилагат напълно. Новата **работна група „Правоприлагане в областта на единния пазар“** ще бъде от съществено значение за установяването и преодоляването на пречките, които възникват поради неправилно прилагане или изпълнение. Тя ще гарантира пълното изпълнение на плана за действие относно правоприлагането в областта на единния пазар, приет през март.

За да се запази равнопоставеността и да се поддържа функционирането на единния пазар, Комисията предлага нов инструмент — **Инструмент за подкрепа на платежоспособността** с цел да осигури се подкрепа за стабилни предприятия, които в момента са изложени на риск поради спирането на икономиката. Те следва да бъдат подпомогнати, за да получат по-лесен и по-бърз достъп до финансиране. Това подчертава значението на **завършването на съюза на капиталовите пазари и на банковия съюз**, които са ключови елементи по отношение на задълбочаването на Икономическия и паричен съюз. Тези два съюза също ще спомогнат за осигуряването на икономическа и финансова стабилност през целия процес на възстановяване и ще засилят устойчивостта ни на бъдещи сътресения. Комисията също така ще направи своите заключения относно прегледа на икономическото управление след кризата.

Кризата също така постави на изпитание **рамката на ЕС в областта на конкуренцията**, която беше бързо адаптирана, за да даде възможност за особено наложителната национална подкрепа чрез държавна помощ. В същото време е важно тези временни възможности за гъвкавост да не водят до дългосрочна фрагментация на единния пазар. Политиката на ЕС в областта на конкуренцията е от съществено значение за осигуряването на еднакви условия на конкуренция в съвременната икономика, за стимулирането на иновациите и за предоставянето на по-голям избор на потребителите. Тя позволява на нашите дружества да дадат най-доброто от себе си и да разполагат с възможности да останат конкурентоспособни в световен мащаб. Европа поема по пътя си към възстановяване и ускорява двойния преход, затова трябва да гарантираме, че правилата в областта на конкуренцията продължават да са подходящи за съвременния свят. За да се реализира това, понастоящем Комисията прави преглед на рамката на ЕС в областта на конкуренцията.

Кризата разкри също така редица слабости и значително увеличаване на някои престъпления, като например киберпрестъпността. Това показва необходимостта от укрепване на **Съюза на сигурност на ЕС**. Като част от това, стратегията на ЕС за Съюза на сигурност ще бъде насочена към тези предизвикателства и ще се основава на работата за сигурен вътрешен пазар и общество.

Кризата оказа сериозен натиск върху системите за убежище на държавите членки и върху управлението на границите в Европейския съюз. Новият **Пакт за миграцията и убежището** ще се стреми да направи управлението на ЕС в областта на убежището, миграцията и границите по-ефективно, по-справедливо и достатъчно гъвкаво, за да реагира на кризи .

5.1. Отворена стратегическа автономност и силни вериги за създаване на стойност

Кризата разкри също така редица области, в които Европа трябва да бъде по-устойчива, за да може да предотвратява бъдещи сътресения, да бъде защитена спрямо тях и да им устоява. Ние винаги ще имаме ангажимент за отворена и справедлива търговия, но трябва да сме наясно с необходимостта от намаляване на зависимостта си от доставки и от укрепване на сигурността им, особено за неща като фармацевтични съставки или суровини.

За тази цел Европа трябва да се съсредоточи върху укрепването на своята стратегическа автономност, икономическа сигурност и потенциал за създаване на работни места. Комисията предлага нов **инструмент за стратегически инвестиции** в подкрепа на трансграничните инвестиции с цел укрепване и изграждане на европейски стратегически вериги за създаване на стойност. Той ще даде импулс за постигането на водачество на европейската промишленост и бизнес в редица ключови екосистеми, по-специално в свързаните с двойния преход към зелена и цифрова икономика. Това ще подсили единния пазар, ще укрепи новата промишлена стратегия на ЕС⁴ и ще допринесе за по-кръгова икономика.

Нова **фармацевтична стратегия** ще има за цел отстраняването станалите явни по време на кризата рискове, които засягат стратегическата автономност на Европа, и също така ще подкрепи изграждането на допълнителен фармацевтичен производствен капацитет в Европа.

С прехода към неутралност по отношение на климата зависимостта от наличните изкопаеми горива би могла да бъде заменена с използване на неенергийни суровини, за които световната конкуренция става все по-интензивна. Предотвратяването на отпадъци, увеличаването на рециклирането и увеличаването на използването на вторични суровини ще спомогнат за намаляване на тази зависимост. Нови инвестиции в рециклирането ще спомогнат за осигуряването на стратегически вторични суровини. В **нов план за действие относно суровините от изключителна важност** ще се разгледат и начините за устойчивото укрепване на ключовите пазари за електрическата мобилност, акумулаторните батерии, енергията от възобновяеми източници, фармацевтиката, космическата промишленост, отбраната и цифровите приложения. Това ще бъде подкрепено от пълното прилагане на **плана за действие за кръговата икономика**.

⁴ COM(2020) 102

Световната търговия и нейните интегрирани вериги за създаване на стойност ще продължат да бъдат основен двигател на растежа и ще бъдат от съществено значение за възстановяването на Европа. Имайки предвид това, Европа ще следва модел на **отворена стратегическа автономност**. Това ще означава, че едновременно с оформянето на новата система на световно икономическо управление и развиването на взаимноизгодни двустранни отношения, ще се защитаваме от нелоялни и неправомерни практики. Това ще ни помогне и да разнообразим и укрепим световните вериги за доставки, за да бъдем защитени от бъдещи кризи, и ще спомогне за засилването на международната роля на еврото. В този дух ЕС ще се заеме с извършването на **преглед на търговската политика**, за да гарантира непрекъснатия поток на стоки и услуги в световен мащаб и да реформира Световната търговска организация.

Същевременно ЕС трябва да защитава посредством **засилен механизъм за скрининг на преките чуждестранни инвестиции** и своите стратегически активи, инфраструктури и технологии от преки чуждестранни инвестиции, които биха могли да застрашат неговата сигурност или обществен ред. При настоящата криза държавните субсидии от трети държави биха могли да доведат до допълнително намаляване на условията на равнопоставеност в рамките на единния пазар. Този въпрос ще бъде разгледан в предстоящата Бяла книга на Комисията, посветена на инструмент за чуждестранните субсидии. Бързото постигане на съгласие по предложението за международните обществени поръчки също ще бъде от съществено значение за повишаването на способността на ЕС да договаря с партньорите си условия на реципрочност и отваряне на пазара.

Ако в различните региони по света продължат да съществуват разлики в нивото на амбициите в областта на климата, през 2021 г. Комисията ще предложи **механизъм за корекция на въглеродните емисии на границите**, за да се намали рискът от изместване на въглеродни емисии, при пълно спазване на правилата на СТО. Това ще бъде нов собствен ресурс за бюджета на ЕС, който ще помогне за изплащането на средствата, които ще се събират в бъдеще за инструмента NextGenerationEU.

5.2. Засилена координация в областта на общественото здравеопазване и по-добро управление на кризи

Здравната криза, пред която е изправен понастоящем Съюзът, показва силата, уменията и смелостта на здравните работници в Европа. При все това, нашите системи за обществено здравеопазване, които все още са едни от най-добрите и най-достъпните по света, бяха поставени под огромно напрежение. Наред с това координацията между държавите членки по въпроси, свързани със здравеопазването, също беше поставена на изпитание още в самото начало на кризата.

С оглед на това и с цел да се подобри съвместната готовност за бъдещи здравни кризи, Комисията ще предложи да се **засили ролята на Европейската агенция по лекарствата** при осъществяването на мониторинг на производството и доставката на основни лекарства в ЕС, за да се избегне недостигът на такива. Тя ще възложи и **по-важна роля на Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC)** при координирането на надзора, готовността и реакцията при здравни кризи.

Необходимо е също така да се укрепи регулаторната рамка на ЕС в областта на здравеопазването и да се прибегва повече до съвместни обществени поръчки за доставката на здравни материали. По този начин ще се възползваме от поуките, извлечени от кризата, като ще започнем от осигуряването на ваксини без никакво отлагане. Наред с това ще предложим да се създаде **европейско пространство за здравни данни**, за да се насърчи обмена на здравни данни и да се подкрепят научните изследвания при пълно зачитане на защитата на данните.

За изграждането на по-устойчиви здравни системи са необходими подходящи инвестиции и финансова подкрепа, съответстваща на тяхната водеща роля. Днес Комисията предлага самостоятелна **програма „ЕС в подкрепа на здравето“**, чрез която да се окаже подкрепа на държавите членки и ЕС за изграждане на капацитет и осигуряване на готовност за бъдещи здравни кризи. Тя ще спомогне за изпълнението на дългосрочната визия за добре функциониращи и устойчиви системи за обществено здравеопазване, по-специално чрез инвестиране в профилактиката и надзора на заболяванията и чрез подобряване на достъпа до здравеопазване, диагностика и лечение.

Научните изследвания и иновациите ще бъдат от съществено значение за повишаване на знанията ни за заболяванията, лечението и ваксините и за засилване на автономността и водещата ни роля във веригите за създаване на стойност. Ето защо като част от следващия дългосрочен бюджет Комисията предлага да се укрепи **„Хоризонт Европа“**, за да се предостави подкрепа за научните изследвания и иновациите в областта на здравеопазването, да се разширят клиничните изпитвания, да се подобри достъпа до инфраструктурите за научни изследвания и да се спомогне за поставянето на солидните научни познания в центъра на процесите в тази политика.

Вследствие на настоящата криза изпъкна също и необходимостта от **координация и реакция при кризи на европейско равнище**. Въпреки че след бавния старт координацията между държавите членки бързо набра скорост, е необходимо да се извлекат поуки от кризата. Това означава да се въведат по-голяма готовност за кризи и по-солидно управление на кризи за в бъдеще.

Днес Комисията предлага да се **укрепи механизма rescEU**, за да се изгради постоянен капацитет за справяне с всички видове спешни ситуации. Това ще подсили неговия капацитет за инвестиране в инфраструктури за действия при извънредни ситуации, в капацитет за превоз и в екипи за спешна подкрепа. Той ще създаде на равнище ЕС резерви от стоки и оборудване от първа необходимост, които да бъдат мобилизирани в отговор на сериозни извънредни ситуации.

Друга извлечена поука е необходимостта от бърза, гъвкава и координирана реакция на ЕС при кризи. В този дух Комисията предлага да подсили своите инструменти за действие при извънредни ситуации и да ги направи по-гъвкави, така че при необходимост ресурсите да могат да се разгръщат бързо и в голям мащаб. Това включва Европейския фонд за солидарност и Европейския фонд за приспособяване към глобализацията. **Резервът за солидарност и спешна помощ** също ще бъде подсилен значително, за да се даде възможност за бърза реакция при кризи както в ЕС, така и извън него.

6. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ, ОСНОВАНО НА ЦЕННОСТИТЕ И ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЕС

Кризата поставя на изпитание европейския начин на живот. За да се помогне за спасяването на човешки живот, някои от нашите свободи бяха ограничени. Основни елементи, позволяващи на обществото ни да функционира, често бяха поставяни в застой. Нашата демократична устойчивост бе поставена на изпитание. Европа обаче не бива никога да допуска компромиси със своите ценности. **Възстановяването трябва да се основава на основните права и пълното зачитане на върховенството на закона.**

Изправени пред кризата всички държави членки трябваше да приемат спешни мерки. Още от самото начало Комисията даде ясно да се разбере, че спешните мерки трябва да бъдат строго пропорционални и ограничени по време и по характер. Всички такива мерки трябва да подлежат на редовен контрол и всички права трябва да се спазват изцяло.

Кризата разкри и редица слабости в областта на върховенството на закона. Те варират от натоварването на правосъдните системи до неравния капацитет за ефективна работа на системите за междуинституционален контрол. Медиите и гражданското общество се сблъскаха с нови пречки пред изпълнението на ролята си в демократичния дебат. В своя **годишен доклад относно върховенството на закона** Комисията ще разгледа по-задълбочено този въпрос по отношение на всички държави членки. Предложението на Комисията за Регламент **относно защитата на бюджета на ЕС срещу широко разпространено незачитане на върховенството на закона** също ще бъде от ключово значение.

Вследствие на кризата изпъкнаха и заплахите за нашата демокрация. Кризата породила нова „инфодемия“ от страна на онези, които искат да манипулират публичното пространство и да разпространяват неверни съобщения, пропаганда и изказвания, подбуждащи към омраза. Комисията ще поддържа свободата на изразяване и ще оказва подкрепа на медиите, като същевременно ще предприеме мерки за справяне с най-непосредствените предизвикателства от дезинформацията, свързани с пандемията, използвайки и **Плана за действие за европейската демокрация**, за да извлече поуки и да изгради устойчивост за в бъдеще.

Всичко това ясно показва колко е важно да укрепваме и защитаваме демокрацията си. Като начало, на хората трябва да се предостави по-голямо влияние върху тяхното бъдеще. Чрез **Конференцията за бъдещето на Европа** гражданите следва да играят водеща и активна роля при определянето на нашите приоритети и на нивото на амбициите ни при изграждането на по-гъвкава, устойчива и справедлива Европа.

7. ПО-СИЛНА ЕВРОПА НА СВЕТОВНАТА СЦЕНА

Пандемията и икономическата криза ще променят начина, по който си взаимодействат световните сили и партньори. Заплахата от възможна ерозия и фрагментиране на световния ред нарасна значително. В същото време вирус, който не признава граници, ни изправя пред общо предизвикателство и представлява сериозно и спешно основание за засилено многостранно сътрудничество и международен ред, основан на правила. Днес повече от всякога **глобалните**

предизвикателства изискват международно сътрудничество и съвместни решения.

Връзките помежду ни трябва да се поддържат непрекъснато, за да се адаптираме спрямо новите реалности и да се справим със сътресенията на 21^{-ви} век. Светът трябва да избегне впускането в „голяма игра“ в световен мащаб за това кой ще заеме първо място и ще се справи най-добре, в ущърб на останалите. Той следва да се съсредоточи върху това, което можем да правим заедно — от сигурността до климата и околната среда, от борбата с неравенствата до укрепването на международната търговия и международните институции.

ЕС играе водеща роля в предоставянето на глобален отговор, работейки в тясно сътрудничество с Организацията на обединените нации (включително Световната здравна организация и Международната организация на труда), Г-20, Г-7, Международния валутен фонд и Световната банка. За тази цел ЕС и неговите държави членки ще трябва да мобилизират колективната си сила на световната сцена.

В този дух Комисията беше домакин на конференция за поемане на ангажименти, за да събере 7,5 милиарда евро за разработването на ваксини и лечения и осигуряване на инструменти, които да се използват за световното общо благо. **Всяка бъдеща ваксина трябва да се произвежда от света за целия свят, да е на достъпна цена и достъпна за всички.**

В дългосрочен план ЕС ще се възстанови успешно само ако нашите партньори по света също се възстановят. Поради това инвестирането в устойчиво глобално възстановяване е в интерес на ЕС. За целта ще се изисква масов и координиран отговор, който да има за движеща сила солидарността, откритостта и лидерството на международно ниво. В качеството си на водеща икономическа сила и като най-голям донор на международна помощ в света ЕС винаги ще бъде отворен и готов да подкрепя партньорите си. За това свидетелстват мобилизираните от **Екип Европа** над 23 милиарда евро за подпомагане на партньорските държави и на международни организации за справяне с хуманитарните, здравните, социалните и икономическите последици от кризата.

ЕС оказваше подкрепа на своите партньори и съседи по време на цялата криза и е готов да направи и повече. За да спомогне за това, днес Комисията предлага да се **подсили Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество**, като му се предостави бюджет от 86 милиарда евро. Чрез укрепването на Инструмента за хуманитарна помощ ще се гарантира, че Европа може да прояви осезаема солидарност спрямо най-нуждаещите се. С цел да се окаже подкрепа на нашите партньори в Западните Балкани, Комисията предлага предприсъединителната помощ да се увеличи на 12,9 милиарда евро.

Кризата предизвиква допълнително увеличаване на геостратегическото напрежение, поради което европейците трябва да поемат по-голяма отговорност за гарантиране на собствената си безопасност. В сътрудничество със своите партньори ЕС трябва допълнително да засили ролята си на гарант на сигурността и стълб на стабилността в световния ред. За тази цел той ще продължи да насърчава многостранното сътрудничество и ще отстоява по-ефективно своите икономически и стратегически интереси. Наред с това той трябва да засили технологичната си

самостоятелност и технологичното сътрудничество при развиването на отбранителни способности.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ — ЧАСЪТ НА ЕВРОПА

Това е часът на Европа. Нашата воля за предприемане на действия трябва да е на нивото на предизвикателствата, пред които сме изправени. Самостоятелните усилия на отделните държави няма да бъдат достатъчни — Европа е в уникалното положение да може да инвестира в колективно възстановяване и в по-добро бъдеще за идните поколения.

Това е определящата задача за нашето поколение. Инвестицията, която правим чрез NextGenerationEU, не само ще помогне да се даде тласък на икономиките и да се подпомогнат работниците, дружествата и регионите днес. Това е инвестиция в бъдещето, която ще ни направи по-устойчиви, така че да излезем от кризата по-силни и да достигнем по-далеч, отколкото преди. Ще ускорим двойния зелен и цифров преход и ще гарантираме, че хората са поставени в центъра на възстановяването.

Европейската комисия приканва Европейския съвет и съзаконодателите да разгледат тези предложения бързо с цел постигане на политическо споразумение в рамките на Европейския съвет. Едно ранно решение ще даде възможност за незабавно поставяне на средствата на разположение и за предприемане на действия в областите, в които това е най-неотложно.

След това Комисията ще работи в тясно сътрудничество с Европейския парламент и Съвета с цел финализиране на споразумение относно бъдещата дългосрочна рамка и съпътстващите я секторни програми. Ако тази дейност приключи в началото на есента, новият дългосрочен бюджет ще може да започне да функционира на пълни обороти и да тласка напред възстановяването на Европа от 1 януари 2021 г.

Възстановяването на Европа и изграждането на по-добро бъдеще за следващото поколение няма да е лесно и не може да се постигне самостоятелно. За целта ще са нужни политическа воля и смелост и съпричастност от страна на цялото общество. **Това е общо благо за нашето общо бъдеще.**